

Аналітична записка
«Оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб
у територіальних громадах Львівської області»

Зміст

Передмова.....	1
Інформація про проект, в рамках якого здійснено дослідження.....	2
Методологія дослідження.....	2
Соціологічне опитування.....	2
Публічні обговорення.....	3
Загальна інформація про територіальні громади, де проводилось опитування.....	3
Опис результатів опитування.....	4
Портрет респондентів.....	4
Задоволення базових потреб ВПО.....	4
Доступність муніципальних послуг для ВПО.....	5
Фінансове становище та працевлаштування ВПО.....	6
Включеність у життя громади, комфорт та безпека.....	7
Уточнення та попередні рекомендації за результатами публічного обговорення.....	8
Рекомендації внутрішньо переміщених осіб щодо покращення їхньої залученості до життя громад.....	8
Summary.....	8
Основні рекомендації ГО «Європейський діалог».....	11
Додаток 1.....	13
Додаток 2.....	19
Уточнення до результатів опитування.....	19

Передмова

Львівська область сьогодні стала одним із головних прихистків для внутрішньо переміщених осіб з інших регіонів України. Згідно з даними Єдиного загальнодержавного реєстру обліку внутрішньо переміщених осіб (ВПО), на Львівщині станом на кінець вересня зафіксували понад 250 тисяч ВПО. Серед них близько 160 тисяч – жінки, а 90 тисяч – чоловіки. Більше, ніж 75 тисяч – діти. Понад 32 тисячі пенсіонерів і близько 9 тисяч осіб з інвалідністю. Однак, реальний показник кількості ВПО майже удвічі вищий. Це спричинено тим, що значна кількість громадян проживають у приватному секторі та не стають на облік як ВПО. У пікові моменти на Львівщині одночасно перебувало понад 600 тисяч ВПО.

Сьогодні оцінювання потреб та можливостей ВПО є важливою складовою забезпечення їхнього побуту, надання соціальних, медичних, освітніх та всіх публічних послуг, особливо напередодні зимового періоду. Результати дослідження будуть корисними для представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, де мешкають ВПО; міжнародних програм надання допомоги ВПО; організацій громадянського суспільства, а також всіх, кого цікавить тема захисту та дотримання прав ВПО в Україні, у тому числі і самих внутрішньо переміщених осіб.

Інформація про проєкт, в рамках якого здійснено дослідження

За підтримки Проєкту USAID «Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА») громадська організація «Європейський діалог» реалізує проєкт «Партнерство між громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування в інтеграції та адаптації внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади Львівської області».

В рамках проєкту надається технічна та консультативна допомога організаціям громадянського суспільства (ОГС) та здійснюється менторський супровід органів місцевого самоврядування в оцінці потреб ВПО та їх соціального включення в життя територіальних громад.

Основні завдання проєкту:

- Оцінити потреби ВПО та їхні можливості у 10 територіальних громадах Львівської області шляхом проведення опитування.
- Організувати публічні презентації потреб та можливостей ВПО керівникам громад та активістам ОГС у кожній громаді-учасниці проєкту для обговорення отриманих результатів.
- Покращити навички та знання представників ОГС щодо роботи з ВПО через проведення тренінгів, а також надання відповідної організаційної та технічної підтримки.
- Організувати проведення низки заходів з метою інтеграції ВПО та підвищення їхньої залученості до розвитку громади.

Методологія дослідження

Соціологічне опитування

- Аудиторія: внутрішньо переміщені особи (ВПО), віком від 18 років у 10-ти територіальних громадах Львівської області, які є учасниками проєкту «Партнерство між громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування в інтеграції та адаптації внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади Львівської області» («ПАРТНЕРСТВО»).
- Вибірка репрезентативна за віком, статтю і типом поселення
- Вибіркова сукупність: 1000 респондентів – по 100 респондентів у кожній із 10-ти громад
- Метод опитування: особисті зустрічі інтерв'юєрів з опитуваними особами та фіксація відповідей на 43 запитання анкети, наведеної у **додатку 1**
- Запитання анкети, окрім портрету респондентів, були розподілені за 4-ма категоріями, які акцентували увагу на умовах перебування ВПО у громадах, а саме:
  - Задоволення базових потреб ВПО
  - Доступність муніципальних послуг для ВПО
  - Фінансове становище та працевлаштування ВПО
  - Включеність ВПО у життя громади та взаємодія з місцевим населенням
- Терміни проведення: 23 серпня – 2 вересня 2022 року

Важливо відзначити, що в рамках опитування не вдалося отримати відповіді на всі запитання анкети, що вплинуло на отримані результати. Розгорнуті дані щодо результатів опитування наведені у відповідних аналітичних звітах по кожній із 10-ти громад.

Публічні обговорення

Соціологічне опитування проводилось виключно для ВПО і не враховувало думки місцевих мешканців, ОГ та ОМС, які мали свою позицію з даного питання, тому важливим елементом дослідження потреб ВПО стали публічні обговорення результатів опитування та попередніх висновків експертів у кожній із 10-ти громад за участю не менше 15-ти учасників, які представляли не лише ВПО, але й інші категорії населення – представників органів місцевого самоврядування, організацій громадянського суспільства, підприємців, представників Церкви.

Зазначені обговорення дозволили уточнити отримані статистичні дані та висновки для напрацювання рекомендацій для всіх зацікавлених сторін на місцевому і регіональному рівні, у тому числі і до самих ВПО, а також ОМС, ОГС, волонтерів, гуманітарних штабів, соціальних служб, ЦНАПів тощо, для покращення ситуації в громадах та вирішення найбільш гострих проблем.

Загальна інформація про територіальні громади, де проводилось опитування

Опитування впровадилось у 10-ти територіальних громадах, які є учасниками проекту «ПАРТНЕРСТВО», а саме

1. **Бродівська міська громада** – територіальна громада у Золочівському районі Львівської області. Адміністративний центр – місто Броди. Площа громади – 642,8 км², населення – 39 793 осіб.
2. **Городоцька міська громада** – територіальна громада у Львівському районі Львівської області. Адміністративний центр – місто Городок. Площа громади – 388,5 км², населення – 39 851 осіб.
3. **Добротвірська селищна громада** – територіальна громада у Червоноградському районі Львівської області. Адміністративний центр – селище міського типу Добротвір. Площа громади – 206,4 км², населення – 11 413 осіб
4. **Жидачівська міська громада** – територіальна громада у Стрийському районі Львівської області. Адміністративний центр – місто Жидачів. Площа громади – 182,7 км², населення – 17 953 мешканці
5. **Жовківська міська громада** – територіальна громада у Львівському районі Львівської області. Адміністративний центр – місто Жовква. Площа громади – 454,4 км², населення – 34 667 мешканців
6. **Золочівська міська громада** – територіальна громада у Золочівському районі Львівської області. Адміністративний центр – місто Золочів. Площа громади – 634,8 км², населення – 49 666 мешканців
7. **Козівська сільська громада** – територіальна громада у Стрийському районі Львівської області. Адміністративний центр – село Козьова. Площа громади – 445 км², населення – 11 557 мешканців
8. **Оброшинська сільська громада** – територіальна громада у Львівському районі Львівської області. Адміністративний центр – село Оброшине. Площа громади – 44,4 км², населення – 7 631 мешканець
9. **Рава-Руська міська громада** – територіальна громада у Львівському районі Львівської області. Адміністративний центр – місто Рава-Руська. Площа громади – 319,1 км², населення – 25 833 мешканці
10. **Сокільницька сільська громада** – територіальна громада у Львівському районі Львівської області. Адміністративний центр – село Сокільники. Площа громади – 32,9 км², населення – 8448 мешканців

Як видно із переліку громади різняться між собою, зокрема:

- щодо чисельності населення і площі території – від найбільшої Золочівської громади з населенням 49 666 мешканців до найменшої Сокільницької громади – 8448 мешканців;

- по статусу адміністративного центру громади – міські, селищні і сільські громади. Серед 10 громад-учасниць опитування – 6 міських, адміністративні центри яких до 2021 року були адміністративними центрами колишніх районів з розвинутою інфраструктурою;
- по географії – розташування по всій території області, рівнинному та гірському рельєфу місцевості;
- щодо економічної спеціалізації – від промислових районів (Добровірівська громада) до районів з переважанням сільського господарства (Бродівська та Золочівська громади);
- по віддаленості від обласного центру Львів – від «приміської» Сокільницької громади до прикордонної з Польщею Рава-Руської громади чи гірської Козівської громади на кордоні із Закарпатською областю.

Опис результатів опитування

Портрет респондентів

Якщо укласти усереднений портрет більше 1000 респондентів, які приймали участь в опитуванні, то практично цей портрет є типовим для більшості громад. В основному – це жінки (близько 80%), з яких більшість (більше 70%) проживають з неповнолітніми дітьми, як правило – (1-2) дитини. Вікові категорії ВПО достатньо рівномірно розподілені, хоча більшість все-таки за віковими групами (46-60) та 60+.

Офіційно. Станом на 15 вересня на території Львівської області офіційно зареєстрували понад 250 тисяч внутрішньо переміщених. Серед них понад 160 тисяч – жіночої статі, понад 90 тисяч – чоловічої, у тому числі, понад 75 тисяч – діти, понад 32 тисячі – пенсіонери та близько 9 тисяч осіб з інвалідністю

Офіційно. У Львівській області діє мережа установ, які надають допомогу особам, що потребують стороннього догляду, яка складається з 14-ти закладів: 3 геріатричних пансіонати та 11 психоневрологічних інтернатів, які надають допомогу відповідним категоріям ВПО.

Регіонами-лідерами, звідки прибули ВПО є Харківська, Донецька та Луганська області на протязі березня-квітня 2022 року. За цей час практично всі (98%) отримали статус ВПО, який дає право отримувати державну соціальну допомогу. Високий відсоток людей (близько 80%) ще не визначились з перспективою подальшого перебування в громаді, лише 4% опитаних задекларували, що вже повністю облаштувалися на новому місці проживання. Найвищий відсоток (8%) задекларували готовність проживати у даній громаді ВПО у Жовківській громаді, натомість у Бродівській громаді – лише 1%.

Задоволення базових потреб ВПО

Рівень задоволення базових потреб ВПО є одним із ключових елементів перебування людей в громадах. Саме на соціальні питання сьогодні (окрім потреб армії) спрямовуються ресурси держави, міжнародної технічної допомоги, зусилля волонтерів та органів регіональної та місцевої влади. Варто зазначити, що ці питання стосуються в першу чергу **житла, харчування, одягу та взуття, грошової допомоги, медичних та освітніх послуг**. Згідно анкет опитування лідерами серед першочергових потреб ВПО (з незначними коливаннями по рейтингу у різних громадах) виступають такі категорії як: житло, одяг та взуття, продукти харчування, засоби гігієни, ліки (більше 50% опитуваних).

Такі потреби як організація дозвілля, психологічна та правова підтримка, навчання дітей та дорослих станом на дату опитування (вересень 2022 року) є другорядними, їх

питома вага складає близько 10%, Потрібно зазначити, що ВПО вважають, що буде потреба в майбутньому на надання психологічної підтримки (понад 30% опитаних), на соціальна допомога – понад 50% опитаних.

На сьогодні більшість ВПО (близько 90%) проживає у приватному секторі – як правило в орендованих квартирах або у близьких і знайомих. Хоча заслуговує на увагу і той факт, що достатньо високий відсоток ВПО (близько 15%) проживає у незнайомих людей та волонтерів, які надали їм притулок. Особливо це характерно для Сокільницької (34%), Рави-Руської (29%) та Жидачівської громад (22%).

Важливо відзначити, що в окремих громадах ВПО проживають у власних квартирах та будинках. Це стосується Козівської громади (30% опитуваних) та Оброшинської громади (25%). Достатньо високим був відсоток ВПО (в середньому близько 20%), які проживали у комунальних, церковних чи відомчих закладах (в основному – гуртожитки). Серед громад, де у комунальних закладах ще проживає високий відсоток ВПО – Жовківська громада (53%), Городоцька та Оброшинська громади (по 41%), Добровірська громада (35%) та найнижчий відсоток – Козівська громада (5%), Жидачівська громада (4% опитуваних). Однак, зважаючи на масові виселення ВПО влітку 2022 року з освітніх закладів, ця частка людей різко зменшилась до 10%.

Щодо комфорту проживання – більше 80% людей у всіх громадах мають доступ до всіх побутових послуг (водопостачання, каналізація, приготування їжі, Інтернет тощо), а у Сокільницькій та Добровірській громадах цей показник наближається до майже 100%. Найбільше проблем у ВПО викликає доступ до Інтернету – отримання інформації, новин, онлайн-навчання (близько 30%).

Як вже зазначалося вище, соціальна допомога з боку держави та гуманітарна допомога, у тому числі грошова, від міжнародних організацій та волонтерів, відіграють дуже важливу роль у підтримці ВПО. Більше 90% опитаних отримують держану допомогу і більше 80% – додатково допомогу від благодійних фондів і волонтерів. Ця допомога стосується в основному продуктів харчування, одягу та взуття, засобів гігієни. Якістю та кількістю допомоги задоволені більше 75% потребуючих. Характерно, що благодійну грошову допомогу отримали більш як 45% опитаних.

Важливо також відзначити, що зі самого початку війни у Львівській області розгорнули діяльність гуманітарні штаби (більше 50), як за підтримки влади – регіональних (Львівський центральний волонтерський штаб, Арена Львів) та 7-ми районних штабів. Окрім того, низка територіальних громад, громадських, благодійних та церковних організацій забезпечили роботу локальних гуманітарних штабів. Ці штаби забезпечували гуманітарною допомогою (житло, харчування, одяг та взуття, м'якучі засоби тощо) усіх ВПО, у тому числі тих, хто транзитом рухався через область у країни ЄС. На сьогодні кількість штабів значно скоротилась, однак у районах та більшості територіальних громад продовжують активно діяти, виконуючи роль не тільки надавачів гуманітарної допомоги, але й центрів інтеграції, інформування ВПО та каналами зворотного зв'язку ВПО з громадами.

Доступність муніципальних послуг для ВПО

У кожній громаді відповідно до відповідей респондентів склалися переліки різних видів недоступних чи малодоступних послуг, однак, найбільш часто називались такі послуги як – послуги дошкільної освіти, деякі види адміністративних послуг, спеціалізована медична допомога. Найбільш затребуваними послугами опитувані вважають: 1) соціальні (більше 60%), психологічні (40%), 3) медичні (40%), 4) освітні (30%). Найменш затребуваною послугою для ВПО залишається культура (в середньому близько 15% опитуваних) за винятком Бродівської громади, де цей показник склав 25%.

Практично всі громади відзначили низький рівень інформування ВПО з боку органів місцевої влади про способи отримання допомоги, працевлаштування, отримання житла, адміністративних послуг. Серед ключових джерел інформування опитувані в більшості називають електронні джерела інформації (більше 70%). Другим по значимості є інформація від родичів, друзів та сусідів (більше 50%). Із «стендів, інформаційних

матеріалів в соціальних службах та державних органах» в середньому отримують інформацію лише 5% опитуваних (винятком можна вважати Добротвірську громаду, де цей показник досягає 15%). Як результат – близько 60% опитуваних не знають куди звертатись зі скаргами, пропозиціями тощо.

Фінансове становище та працевлаштування ВПО

На першому місці серед основних джерел доходів ВПО в результаті опитування респонденти відзначили державні соціальні виплати та адресну грошову допомогу (більше 80% опитуваних). Стабільно по всіх громадах також фігурує пенсійне забезпечення (35% опитуваних). Достатньо вагомими для ВПО є власні збереження та допомога близьких (в середньому по 14%). Характерно, що у Рава-Руській громаді власні збереження (31%) та допомога близьких (42%) є суттєво вищі ніж у інших громадах, що частково пояснюється нижчими показниками державних соціальних виплат (32%) та адресної грошової допомоги (50%). Заробітна плата практично по всіх громадах перебуває на останніх позиціях і становить у середньому до 10%, за винятком Бродівської громади, де цей показник сягає 40% та Оброшинської громади (22%).

Своє матеріальне становище опитувані в більшості оцінюють як таке, що «вистачає на харчування, але купувати одяг та взуття складно» (у середньому більше 65% опитуваних). Набагато нижчий відсоток (близько 30%) опитуваних «ледве зводять кінці з кінцями». Ще нижчий відсоток (близько 5%) опитуваним «вистачає грошей на їжу, одяг та можливість щось відкласти та купувати дорогі речі», за винятком Городоцької та Добротвірської громад, де цей показник досягає 16%.

Важливим чинником матеріального становища ВПО є питання їхнього працевлаштування. Як вже було зазначено вище серед нагальних потреб ВПО фігурує питання працевлаштування (35% опитуваних). При цьому наявні сильні розбіжності між окремими громадами. Якщо у Бродівській громаді 55% опитуваних є працевлаштованими, то у Жовківській громаді – лише 6%. Важливо також відмітити, що серед працевлаштованих більше 50% мають постійну роботу (найвищі відсотки – у Добротвірській та Жидачівській громадах – 68% та 71% відповідно), решта працевлаштованих мають тимчасову і сезонну роботи.

Офіційно. На Львівщині від початку повномасштабної війни знайшли роботу 825 переселенців із 3700 осіб, хто звернувся у Львівський обласний центр зайнятості. Найбільше людей працевлаштувалися у Львівській та Дрогобицькій громадах.

Серед тих, хто вже працевлаштувався: продавці, бухгалтери, касири торговельних залів. Також, вчителі, медичні працівники та фахівці інженерного спрямування.

Серед ключових проблем з працевлаштуванням опитувані означили у середньому по всіх громадах:

- 1) відсутність вакансій за спеціальністю (30%), найвищий показник у Рава-Руській громаді – 55%;
- 2) через вік (18%);
- 3) низький рівень пропонованої оплати праці чи некваліфіковану роботу (32%),
- 4) наявність статусу ВПО (20%), найвищий показник у Оброшинській громаді – 72%;

Офіційно. Роботодавці можуть отримати державну виплату 6,5 тисяч гривень за кожного робітника з числа ВПО. Компенсація надається протягом 2 місяців з дати працевлаштування людини.

Щоб отримати компенсацію за працевлаштування ВПО, роботодавець має відповідати таким критеріям: стояти на обліку як платник єдиного

внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; подати податкову звітність за 4 квартал 2021 або весь 2021 рік; не бути бюджетною організацією або фондом соціального страхування.

У середньому 12% опитуваних зазначили, що при працевлаштуванні не виникало труднощів. Важливо також відзначити, що більше 70% опитуваних зазначили, що «не хотіли б отримати іншу професію, пройшовши відповідні програми перекваліфікації».

Позитивним можна вважати той факт, що в окремих громадах ВПО не тільки «вже облаштувалися» (4% опитуваних), але за короткий час відкрили власний бізнес. Рекордсменом у цьому питанні можна вважати Сокільницьку громаду, де 25% працевлаштованих осіб задекларували відкриття власного бізнесу, Рава-Руська громада – 7%, Бродівська – 4%.

Включеність у життя громади, комфорт та безпека

Для комфортного проживання та розвитку територіальних громад надзвичайно важливо сприяти щоб ВПО стали частиною територіальної громади.

Опитування містило блок запитань, що стосувалися таких аспектів як безпека проживання ВПО в громаді; ставлення місцевих мешканців до ВПО; участь ВПО у суспільному житті громади та їх думка щодо покращення відносин між ВПО та місцевими мешканцями.

У середньому більше 50% опитуваних «почуваються в громаді безпечно», найбільш високий показник при цьому демонструє Рава-Руська громада (75%), найнижчий – Жовківська (29%). Дуже різняться відповіді по громадах щодо «часткового відчуття небезпеки у деяких місцях». Якщо у середньому по опитаних громадах цей показник складає 18%, то по окремих громадах він коливається від 3% до 47%.

Почувають себе у небезпеці у середньому 7%. Однак, і тут ситуація різниться в окремих громадах дуже сильно – (1-20)% опитуваних.

Характерно для всіх громад те, що достатньо високому відсотку опитуваних (у середньому 25%) було «важко відповісти».

З упередженим ставленням в громаді через статус переселенця зіштовхнулось 26% тих, хто надав відповіді. На думку опитаних, найменш упереджене ставлення було з боку жителів Оброшинської громади – 10%.

Примітка. Багато із запитань анкети залишались без відповіді. Рекордсменом серед них було запитання «В яких ситуаціях Ви зіштовхнулись із упередженим ставленням до себе як переселенця» – відповідь надали 148 осіб, що становить 14% від загальної кількості опитаних.

На думку тієї незначної частини опитуваних, що відповіли – упередженість проявлялася у таких питаннях як: працевлаштування, оренда житла, соціальні послуги. Також достатньо висока питома вага непорозумінь виникає у побутових відношеннях ВПО з родичами та сусідами – більше 35%.

Близько 30% опитуваних беруть участь у житті громади (у Жовківській громаді – 70%). В основному це стосувалося участі в святкових заходах та інтеграційних зустрічах. Цей достатньо високий відсоток частково пояснюється тим, що на момент опитування в громадах були проведені інтеграційні заходи, передбачені проєктом «Партнерство між громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування в інтеграції та адаптації внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади Львівської області». Однак, у більшості громад соціальна інтегрованість ВПО незначна – більше 70% відчувають себе «гостями», а у деяких громадах цей показник сягає і 90%.

Уточнення та попередні рекомендації за результатами публічного обговорення

Рекомендації внутрішньо переміщених осіб щодо покращення їхньої залученості до життя громад

- Покращити інформування ВПО по питаннях, які стосуються безпосередньо них та подій в громаді, зокрема через соціальні мережі, офіційний сайт громади
- Створити базу даних на рівні громади та області щодо потенційного житла для ВПО та забезпечити її регулярне оновлення
- Створити базу даних «Біржа праці», проводити інформаційну роботу серед місцевих роботодавців щодо трудових ресурсів ВПО громади
- Сприяти бізнес ініціативам ВПО. Як один із варіантів – у кооперації з місцевими підприємцями. Використати можливості великого та середнього бізнесу (наприклад компанії ДТЕК у Добротворі) для підтримки подібних ініціатив
- Сприяти допомозі ВПО при підготовці до осінньо-зимового періоду
- На регулярній основі проводити зустрічі ВПО з представниками місцевої влади, громадських організацій, бізнесу, активістів з числа мешканців по актуальних проблемах громади і ВПО
- Покращити механізм розподілу гуманітарної допомоги для ВПО, що проживають у сільських населених пунктах. Створити гуманітарні центри (у разі відсутності) чи підвищити ефективність вже діючих гуманітарних штабів. Активно залучати до їх роботи самих ВПО. Посилити роль старостинських округів у цьому питанні
-

Summary

1. Характерними особливостями ВПО у 10-ти вибраних територіальних громадах Львівської області є:
  - найбільше осіб приїхало з Харківської, Донецької та Луганської областей;
  - значна частка – це жінки (близько 80%), з яких більшість (70%) опікуються неповнолітніми дітьми, як правило (1-2) дитини;
  - 22% осіб пенсійного віку та 20% – осіб, які потребують сторонньої допомоги. Це лягає значним тягарем на їх близьких, змушених ними опікуватись і обмежує можливість працевлаштування, а також – на регіональну мережу соціальних закладів
  - більшість ВПО перебуває на території області з березня-квітня 2022 року і за цей час певною мірою адаптуватись до умов життя у нових громадах. При цьому близько 80% осіб ще не визначились з перспективою подальшого перебування в громаді і лише 4% задекларували, що вже повністю облаштувалися на новому місці проживання
2. Високий відсоток ВПО (близько 80%), які ще не визначились з перспективою подальшого перебування в громаді, що створює значні проблеми для всіх зацікавлених сторін по дуже широкому колу питань: планування поселення і облаштування приміщень для проживання, працевлаштування на постійній основі, забезпечення гуманітарною допомогою.
3. Лідерами (з незначними перестановками по рейтингу у різних громадах) серед першочергових потреб ВПО виступають такі категорії як: житло, одяг та взуття, продукти харчування, засоби гігієни, ліки.
4. Такі потреби станом на вересень 2022 року як – організація дозвілля, психологічна та правова підтримка, навчання для дітей та дорослих є

- другорядними для більшості ВПО, хоча на перспективу ці потреби визнаються як більш пріоритетні, зокрема психологічна підтримка (більше 30% опитаних). Стабільно високий рейтинг як сьогодні, так і на перспективу має соціальна, у першу чергу грошова, допомога (більше 50% опитаних).
5. Забезпечення ВПО житлом стало першочерговою потребою від початку війни. На сьогодні більшість ВПО (близько 90%) проживає у приватному секторі – як правило в орендованих квартирах та у близьких і знайомих. Заслуговує на увагу і той факт, що достатньо високий відсоток ВПО (близько 15%) проживає у незнайомих людей та волонтерів, які надали їм притулок.
  6. Сьогодні гострою проблемою для ВПО постає питання оплати житла – зважаючи на високі ціни за оренду та комунальні послуги, а також – вичерпування власних заощаджень чи допомоги близьких. В останній час все частіше спостерігається тенденція зменшення пропозиції житла з боку місцевих мешканців, що надавали його безоплатно чи на умовах компенсації комунальних послуг. Частково через формування певних стереотипів щодо ВПО.
  7. Проблемою місцевої влади є дефіцит житлового фонду. Наявні приміщення в більшості перебувають у непристосованому для проживання стані та без базових умов (опалення, водопостачання, ванної кімнати у приміщенні тощо) і потребують значних капіталовкладень, яких недостатньо як у місцевих бюджетах, так і заощадженнях ВПО. Особливо гостро ця проблема постає напередодні опалювального сезону, в умовах руйнування агресорами інфраструктури на території бойових дій і неможливості людям, що там проживають, перебути зимовий період і вони будуть змушені переселятись у тиллові регіони. Серед перешкод у пошуку житла також було зазначено брак професійної допомоги у пошуку житла, нестачу інформації про житло для ВПО. Тому в планах регіональної влади – будівництво/реконструкція додаткового житла за кошти обласного бюджету, міжнародної технічної допомоги та релокованого бізнесу. Питання надання тимчасового житла для хвилі ВПО у березні-квітні 2022р. вирішувалося досить ефективно, проте середньо- і довгострокове забезпечення житлом потребує значних капіталовкладень та співпраці з міжнародними програмами
  8. Умовами проживання ВПО переважно задоволені (більше 80%). Це стосується водопостачання, каналізації, приготування їжі, доступу до інтернет тощо. Дещо гірша ситуація у сільських населених пунктах, де малодоступні такі послуги як гаряче водопостачання, внутрішні туалети, Wi-Fi не тільки для ВПО, але й місцевих мешканців.
  9. Питання харчування є одним із найбільш пріоритетних для ВПО, як на сьогодні, так і на перспективу. У середньому більш як 80% опитуваних самостійно забезпечують своє харчування. Тим не менше, вирішальною, особливо на початку переселення ВПО, була допомога з харчуванням з боку місцевої влади, мешканців і бізнесу (до 100%).
  10. Суттєвою допомогою для ВПО в питанні харчування була і допомога волонтерів та благодійних фондів та міжнародних програм. Однак, на сьогодні ця допомога значно зменшилась, що збільшує витрати самих ВПО на харчування.
  11. Щодо нехарчової допомоги ВПО то ситуація є більш благополучно. Як на початку поселення ВПО в області, так і на сьогодні, ця допомога діє на регулярній основі в основному через мережу гуманітарних штабів, благодійних фондів та програм, у тому числі міжнародних. Нехарчова допомога стосується в основному одягу та взуття, засобів гігієни та побуту (ковдри, посуд, побутові прилади, матраци тощо). Якістю та кількістю допомоги задоволені більше 75% потребуючих.
  12. Централізовано гуманітарна допомога ВПО надається через спеціальні гуманітарні штаби, які діють у Львові і низці міст області. Проте, діючі методи поширення інформації про можливості отримання допомоги не завжди є ефективними, оскільки люди мають труднощі з доступом до такої інформації.

- Проблемою гуманітарної допомоги також можна вважати нескоординованість роботи ключових надавачів допомоги, зокрема міжнародних програм.
13. Вирішальною для ВПО як на сьогодні, так і на перспективу залишається державна допомога у форматі соціальних виплат та адресної грошової допомоги (більше 80%). Саме тому 98% опитуваних вже отримали статус ВПО. Характерно, що благодійну грошову допомогу отримали додатково більш як 45% опитаних.
  14. В середньому більше 60% муніципальних послуг в громаді є доступними для ВПО. В процесі публічних обговорень результатів опитування було з'ясовано, що показник 60% є дещо заниженим з огляду на період опитування (кінець серпня 2022 року). Більшість «недоступних і важкодоступних» послуг на кінець вересня 2022 року були вирішені, зокрема щодо послуг дитячих садків та дистанційного навчання. Характерним для більшості громад є достатньо високий відсоток опитуваних (більше 30%), яким «було важко відповісти».
  15. Серед першочергових послуг, які потребуватимуть ВПО на найближчий час і надалі залишається соціальна і медична допомога. Однак, зростає питома вага тих послуг, які не були затребувані на момент переселення – психологічні, правові, освітні та культурні.
  16. ВПО не мають достатньої інформації про допомогу, яку вони можуть отримати, що включає як можливості для проживання, отримання фінансової та гуманітарної допомоги, так і конкретну інформацію про стан справ у конкретній громаді. Незважаючи на те, що органи місцевої влади активно використовують електронні джерела інформації, більшість ВПО не поінформовані про ці джерела чи не вміють ними скористатися.
  17. На першому місці серед основних джерел доходів ВПО перебувають державні соціальні виплати та адресна грошова допомога (більше 80% опитуваних). Стабільно по всіх громадах є пенсійне забезпечення (35% опитуваних). Достатньо вагомими для ВПО є власні збереження та допомога близьких (в середньому по 14%). Заробітна плата практично по всіх громадах перебуває на останніх позиціях і становить у середньому до 10%.
  18. Своє матеріальне становище опитувані практично у всіх громадах у більшості оцінюють як таке, що «вистачає на харчування, але купувати одяг та взуття складно» (більше 65% опитуваних). Набагато нижчий відсоток (близько 30%) опитуваних «ледве зводять кінці з кінцями». Ще нижчий відсоток (близько 5%) опитуваним «вистачає грошей на їжу, одяг та можливість щось відкласти».
  19. Важливим чинником економічного стану ВПО є питання працевлаштування. І тут, на жаль результати опитування демонструють достатньо скромну ситуацію – якщо серед найбільш нагальних потреб ВПО задекларували питання працевлаштування (35% опитуваних), то на практиці ця потреба задовольняється в середньому на 21%. При цьому серед працевлаштованих більше 50% мають постійну роботу, решта – тимчасову і сезонну роботи. Лише одиниці відкрили власний бізнес на новому місці.
  20. Також наявні сильні розбіжності щодо кількості працевлаштування між окремими громадами – від 55% до 6%. Найвищі відсотки працевлаштованих у Добротвірській та Жидачівській громадах – 68% та 71% відповідно – завдяки наявності на їх території великих підприємств.
  21. Серед ключових проблем з працевлаштуванням опитувані означили у середньому по всіх громадах: відсутність вакансій за спеціальністю (30%); через вік (18%); низький рівень пропонованої оплати праці чи некваліфіковану роботу (32%); через статус переселенця (20%). У середньому 12% опитуваних зазначили, що при працевлаштуванні не виникало труднощів.
  22. Відсутність зайнятості ВПО має свої негативні наслідки – зумовлює погіршення їхнього емоційного стану, розвиток апатії і невіри у власні сили; почуття небезпеки; формування залежності від зовнішньої підтримки; небажання включатися у життя громад.

23. У середньому більше 50% опитуваних «почуваються в громаді безпечно». Почувають себе у небезпеці у середньому 7%. Однак, ця небезпека більше стосується не конкретних загроз з боку місцевих громад, а загальної невизначеності ситуації в Україні і перспектив війни.
24. З упередженим ставленням в громаді через статус ВПО зіштовхнулось 26% опитуваних. Основна причина проблеми на думку 14% тих, хто відповів на це запитання – мова. При цьому найбільше непорозумінь виникає на побутовому рівні.
25. Опитані ВПО не відрізняються особливою соціальною активністю і не дуже охоче долучаються до волонтерських ініціатив. Близько 30% опитуваних декларують свою участь у житті громади – в основному через святкові та інтеграційні зустрічі, організовані місцевими волонтерами чи міжнародними проектами, а також – у тих громадах, де добре поставлена організація різноманітних заходів для дітей, зокрема гуртків.

Основні рекомендації ГО «Європейський діалог»

1. Органам державної, регіональної та місцевої влади посилити увагу до гострих потреб з підготовкою до зими як самих ВПО, так і тих, хто повернувся чи не залишав домівки від початку війни. Не вирішення цього питання може призвести до чергової хвилі переселення людей, до якого «благополучні» регіони, у тому числі Львівщина, не готові через дефіцит житла.
2. На 2023 рік на регіональному рівні необхідно внести зміни у діючі обласні програми розвитку, які б враховували усі елементи допомоги ВПО. Слід врахувати, що ці програми не повинні базуватись лише навколо соціальної та гуманітарної допомоги і взяти до уваги, що значна кількість ВПО планує залишитись у Львівській області надовго, що означає необхідність активізації будівництва/реконструкції додаткового житла; працевлаштування і розвитку підприємництва; інтегрування у місцеву спільноту.
3. Посилити співпрацю та координацію ключових стейкхолдерів для забезпечення усіх наявних потреб ВПО, залучення фінансування та уникнення дублювання у наданні допомоги. Важливо також залучати до цього і активістів з числа ВПО. В якості майданчика для спілкування, обміну досвідом та узгодження роботи можуть бути використані як структури, що добре зарекомендували себе (Гуманітарні штаби), так і новостворювані консультативно-координаційні центри (ККЦ) для ВПО.
4. Сприяти координації діяльності надавачів гуманітарної допомоги таким чином, щоб її отримували усі потребуючі, незалежно від місця проживання – сільська чи міська місцевість, місця компактного проживання чи у приватному секторі тощо. Напрацювати спеціальні механізми надання допомоги для людей з особливими потребами
5. Звернути увагу на харчову допомогу, яку у своїй більшості ВПО вважають вкрай гострою у зв'язку зі значним зменшенням гуманітарної харчової допомоги та низьким рівнем доходів ВПО в умовах різкого подорожчання цін. Сприяти активізації та координації роботи міжнародних програм харчової допомоги.
6. Систематизувати інформацію про допомогу, яка доступна для ВПО із різних джерел (від влади, громадських ініціатив, благодійних фондів та міжнародних програм), а також активно її доводити до ВПО.
7. Посилити допомогу ВПО з працевлаштуванням (інформація щодо актуальних вакансій, консультації з питань працевлаштування, забезпечення тимчасовою роботою, перекваліфікація)
8. Посилити самозайнятність ВПО і місцевих мешканців через регіональні програми підтримки підприємництва та сприяння розвитку селянських господарств, мікро та

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

малих суб'єктів підприємництва (інформування щодо актуальних конкурсів, роз'яснення та консультації діючих програм, навчання щодо створення власного бізнесу та підготовки проектів та бізнес-планів). Для цього прискорити створення Агенції регіонального розвитку та налагодити її співпрацю з органами влади, бізнесом та іншими регіональними та місцевими організаціями, які займаються питаннями економічного розвитку територій.

9. Активно використовувати ресурси міжнародних грантових програм, які у своїй більшості орієнтовані на підтримку ВПО через неурядові організації, що спільно з органами влади та іншими регіональними та місцевими стейкхолдерами сприяють вирішенню гострих проблем ВПО, зокрема щодо інтеграції ВПО у місцеві громади, підвищення соціальної активності ВПО.
10. Систематично проводити дослідження щодо потреб ВПО, щоб краще розуміти поточний стан, гнучко реагувати на зміни та планувати подальші дії.

Додаток 1

Доброго дня! Ми проводимо соціологічне опитування, присвячене потребам внутрішньо переміщених осіб в _____ громаді. На основі результатів дослідження буде проведена робота щодо поліпшення доступності та якості послуг для переселенців в _____ громаді. Ми повністю гарантуємо анонімність ваших відповідей, отримані дані будуть використані тільки в узагальненому вигляді. Нам дуже важлива ваша думка, і ми сподіваємося на ваші щирі відповіді. У будь-якому разі ваша участь у дослідженні буде дуже корисною для нас і допоможе у вивченні даного питання.

1. Ваша стать

Чоловік Жінка

2. Ваш вік

Вік _____

3. Звідки вам довелося виїхати як внутрішньо переміщеної особи?

Область	Район	Населений пункт

4. Вкажіть, будь ласка, коли вам довелося покинути постійне місце проживання?

Рік _____

Місяць _____

5. Чи отримали Ви офіційний статус внутрішньо переміщеної особи?

Так Ні

6. Вкажіть населений пункт, у яких ви проживаєте на даний момент

Населений пункт _____

7. Як довго ви проживаєте у цьому населеному пункті?

Менше місяця 1-3 місяці До 1 року Більше одного року

8. Кількість членів вашої родини, які переїхали та проживають зараз разом із вами _____

9. Чи є у вас неповнолітні дитина / діти?

Так Ні

10. Кількість неповнолітніх дітей _____ (вказати загальну кількість неповнолітніх дітей)

11. Чи є серед ваших близьких, з ким ви проживаєте, людина, яка потребує стороннього догляду (людина з інвалідністю, немічна, тяжко хвора тощо)?

Так Ні

12. Вкажіть, будь ласка, причини, з яких ви не повертаєтесь додому до покинутого місця проживання? (вказати всі можливі варіанти).

Мій населений пункт знаходиться на окупованій території		У зв'язку із психологічною травмою	
Моє житло було зруйноване / пошкоджене внаслідок бойових дій		Я вже облаштувався / лася жити тут	
Мій населений пункт не розміновано		Хочу уникнути негативних наслідків воєнних дій	
Мій населений пункт періодично перебуває під обстрілами		Навчаюся наразі / хочу, щоб моя дитина / діти отримали освіту	
Мені або моїм близьким потрібна спеціалізована медична допомога		Інше (вказати)	

Інше _____

13. Де ви зараз проживаєте?

У власній квартирі / будинку / кімнаті		У гуртожитку, готелі, хостелі	
В орендованій квартирі / будинку / кімнат		У закладі освіти, культури (школа, садок, будинок культури)	
У родичів, друзів		У закладі соціального захисту (інтернат, терцентр соц. обслуговування, пансіонат)	
У незнайомих нам раніше людей / волонтерів, які надали прихисток		У модульному містечку для переселенців	

Інше _____

14. Чи є у вас доступ до?

	Є	Частково	Немає
Холодного водопостачання	☐	☐	☐
Гарячого водопостачання	☐	☐	☐
Водовідведення (каналізації)	☐	☐	☐
Опалення	☐	☐	☐
Електропостачання	☐	☐	☐
Газу	☐	☐	☐
Вивезення побутових відходів	☐	☐	☐
Туалету	☐	☐	☐
Ванни та / або душу	☐	☐	☐
Кухні	☐	☐	☐

15. Як довго ви плануєте проживати у теперішньому житлі?

До кількох місяців До року Більше року
Не знаю Маю термінову потребу у переселенні

16. Чи є документи, які вам необхідно відновити / отримати у зв'язку із переміщенням?

Так Ні

17. Якщо Ні, чому документи ще не отримані / відновлені? (вказати всі можливі варіанти)

- Вони знадобилися тільки зараз Я не знаю, як і де це робити
- Це все дуже складно/довго Їх відновлення неможливе
- Для цього немає необхідних документів Не звертався (-лась) нікуди

Інше _____

18. Які найбільш нагальні потреби у вас/вашої родини? (5 – найбільша потреба, 1 – найменша, 0 – відсутня потреба)

	5	4	3	2	1	0
Житло	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Працевлаштування	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Продукти харчування	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Одяг та взуття	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Засоби гігієни	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Засоби догляду за дітьми	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Побутові речі (ковдри, матраци тощо)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ліки та медична допомога	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Психологічна підтримка	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Організація дозвілля	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Навчання для дітей	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Навчання для дорослих	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Участь у житті громади	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Безпека	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Інформація	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Правова допомога	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Інше _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Інше _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Інше _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Яким чином Ви забезпечуєтесь харчуванням (вказіть всі варіанти)

- Харчування забезпечує влада
- Харчування забезпечують громадські організації/волонтери
- Безкоштовне харчування ВПО надають ресторани, кафе тощо
- Люди самі купують собі їжу
- Інше _____

20. Яким чином Ви забезпечуєтесь питною водою у місці?

- Забезпечується постачання бутильованої води
- Вода отримується з водних кулерів
- Люди п'ють воду з крану
- Люди самостійно купують воду

21. Чи отримували ви державну допомогу на себе та членів родини.

- Так Ні

22. Якщо так – то яку саме _____

23. Чи отримували ви допомогу від благодійних фондів, громадських, міжнародних організацій, волонтерів упродовж останніх 12 місяців?

- Так, один раз Так, декілька разів Так, багато разів Ні

24. Що це за допомога? (вказати всі можливі варіанти)

- Продукти харчування Одяг, взуття Засоби гігієни
 Засоби догляду за дітьми Грошова допомога
 Засоби реабілітації та догляду
 Ваучери на купівлю ліків, відшкодування на купівлю ліків, самі ліки
 Побутові прилади та речі (електрочайник, ковдра, постільна білизна)

25. Чи задоволені Ви кількістю і якістю отриманої гуманітарної допомоги

Так Ні

26. Як ви оцінюєте доступність наступних послуг у місці вашого теперішнього проживання?

	Доступно	Мало-доступно	Недоступно	Важко відповісти
Отримання швидкої медичної допомоги				
Отримання спеціалізованої медичної допомоги				
Влаштування дитини у дитячий садок				
Підключення дитини до дистанційного навчання				
Отримання адміністративних послуг (видача паспорту, довідок, документів на землю тощо)				
Отримання пенсії, соціальних виплат				
Отримання соціальних послуг з догляду, консультування, психологічної підтримки тощо				
Отримання правової допомоги				

27. Які першочергові послуги ви потребуєте сьогодні і на найближчий час?

Психологічні Медичні Юридичні
 Соціальні Освітні Культурні
 Інше _____

28. Назвіть, будь ласка, ваші основні джерела засобів існування

Заробітна плата Пенсія Стипендія Аліменти
 Адресна грошова допомога переселенцям Державні соціальні виплати
 Допомога від близьких Попередні збереження
 Дохід від здавання в оренду Благодійна та недержавна допомога
 Інше _____

29. Як ви оцінюєте матеріальне становище вашої родини?

Ледве зводимо кінці з кінцями, ледь вистачає на їжу
 Вистачає на харчування, але купувати одяг та взуття вже складно
 Нам вистачає грошей на їжу, одяг, та ми можемо щось відкладати, але цього недостатньо для покупки дорогих речей
 Ми можемо купувати деякі дорогі речі (як, наприклад, телевізор чи холодильник), але ми не можемо дозволити собі все, чого бажаємо

Ми можемо дозволити собі все, чого бажаємо

30. Чи працевлаштувалися Ви на сьогодні?

Так Ні

31. Якщо ТАК. Ваша основна робота:

Постійна Сезонна Тимчасова
 Випадкова/Одноразова Власний бізнес

**32. Якщо НІ то з якими труднощами ви зіткнулися при пошуку роботи?
(вказати всі можливі варіанти)**

Пропонують лише некваліфіковану роботу
 Пропонують лише неофіційне працевлаштування
 Пропонують дуже низьку оплату праці
 Не працевлаштовують через вік
 Не працевлаштовують через стать
 Не працевлаштовують через статус переселенця
 Немає вакансій за моєю спеціальністю
 Не було труднощів
 Інше _____

33. Чи хотіли б ви отримати іншу професію, пройшовши відповідні курси?

Так Ні

34. Де ви в основному отримуєте інформацію щодо можливостей для переселенців? (вказати до 5 варіантів)

Родичі, друзі, сусіди		Месенджери (вайбер, телеграм, вотсап)	
Преса (газети, журнали)		Інтернет	
Радіо		Мобільні додатки	
Телебачення		Стенди, інформаційні матеріали в соціальних службах, державних органах	
Соціальна реклама		При особистій зустрічі або по телефону із співробітниками державних органів	
Соціальні мережі (фейсбук, інстаграм тощо)		Інше	

Інше _____

35. Чи знаєте ви куди звертатись із скаргами?

Так Ні

36. Чи почуваетесь ви у громаді безпечно?

Більшість часу відчуваю себе у небезпеці Я відчуваю себе у безпеці
 Час від часу або у деяких місцях відчуваю небезпеку Важко відповісти

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

37. Чи стикалися ви, за вашим відчуттям, з упередженим ставленням до вас через статус переселенця?

Так Ні

38. Якщо так, то в якій сфері відносин це проявлялося? (вказати всі можливі варіанти)

Працевлаштування Отримання освіти вами / вашими дітьми Оренда / купівля житла

Правова допомога Медичне обслуговування Соціальний захист

Побутові відносини з родичами, сусідами тощо Інше (вказати)

Інше _____
_____

39. Чи брали ви участь у будь яких заходах, що проводились в громаді?

Так Ні

40. Якщо ТАК, то у яких саме _____

41. Якщо ви вважаєте, що можете, що можете брати більш активну участь у волонтерстві, допомозі ВПО, самоорганізації ВПО тощо, можете залишити свої контакти (за бажанням)

Ваше імя _____

Контакти (тел., e-mail) _____

42. Що ще Ви хотіли б додати в доповнення?

_____
_____
_____
_____
_____

Додаток 2

Уточнення до результатів опитування

Попередні висновки	Уточнення для розробки рекомендацій
<ul style="list-style-type: none"> Щодо комфорту проживання – найбільше проблем у ВПО викликають питання доступу до Інтернет 	<ul style="list-style-type: none"> Опитувані мали на увазі малодоступність Wi-Fi, що вкрай важливо для дистанційного навчання школярів. Натомість проблем з мобільним Інтернет не має.
<ul style="list-style-type: none"> Суттєву допомогу у харчуванні ВПО надають волонтери, благодійні організації та місцева влада. 	<ul style="list-style-type: none"> Опитувані часто не розрізняють підтримку, яка надається волонтерами та місцевою владою. Наприклад, харчування у шкільній їдальні сприймалось ВПО як волонтерська допомога, хоча роботу їдальні забезпечували і місцева влада, і мешканці, і бізнес.
<ul style="list-style-type: none"> Серед ключових проблем ВПО – доступ до газопостачання 	<ul style="list-style-type: none"> Як правило, у місцях компактного проживання ВПО, зокрема закладах освіти, відсутні кухні з газопостачанням. При відселенні значної частини ВПО у приватний сектор ця проблема вирішується
<ul style="list-style-type: none"> В середньому більше 60% муніципальних послуг є доступними для ВПО 	<ul style="list-style-type: none"> Показник 60% у більшості стосується ВПО, які проживають в адмін.центах громад з розвинутою інфраструктурою, школами, садками, лікарнями, ЦНАП, у периферійних населених пунктах ситуація може відрізнятись у негативний бік. Доступність окремих послуг (послуги дитячих садків та дистанційне навчання), якими користувалися ВПО?? (можливо так), варто оцінювати з огляду на період опитування (серпень 2022 року). У вересні 2022 року питання доступу до певних послуг були вже зняті. Також невизначеність із житлом, яке, на думку ВПО, мала вирішувати місцева влада, а також зменшення харчової допомоги, суттєво впливали на думку респондентів щодо доступності муніципальних послуг. Проблемним для більшості ВПО залишається питання вивозу ТПВ, особливо у сільських населених пунктах
<ul style="list-style-type: none"> Практично всі громади відзначили низький рівень інформування ВПО з боку органів місцевої влади. Серед ключових джерел інформування опитувані в більшості називають електронні джерела інформації (більше 70%). Як результат такого стану речей – близько 60% опитуваних не знають куди звертатись зі скаргами, пропозиціями тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> Практично у всіх громадах органи місцевої влади активно використовують електронні джерела інформації, зокрема групи у соціальних мережах, через які доводиться значна кількість інформації для ВПО. Проблема полягає у тому, що більшість ВПО не поінформовані про ці джерела або не вміють ними скористатися
<ul style="list-style-type: none"> Серед ключових проблем з працевлаштуванням опитувані означили статус ВПО 	<ul style="list-style-type: none"> Роботодавці зацікавлені приймати на роботу працівників на довший період, а ВПО не впевнені щодо термінів свого перебування в громаді Можливим варіантом працевлаштування ВПО називали відкриття власного бізнесу.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

<ul style="list-style-type: none"> Більше 70% опитуваних зазначили, що «не хотіли б отримати іншу професію, пройшовши відповідні програми перекваліфікації».	<ul style="list-style-type: none"> Варто враховувати «портрет респондентів» – жінки (близько 80%), з яких більшість (більше 70%) опікуються неповнолітніми дітьми; більше 20% – пенсіонери; 20% – особи, які потребують сторонньої допомоги
<ul style="list-style-type: none"> Позитивним можна вважати той факт, що в окремих громадах ВПО за короткий час відкрили власний бізнес. Зокрема, у Сокільницькій громаді 25% працевлаштованих задекларували відкриття власного бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> Варто враховувати, що у значній кількості громад проживають ВПО із 2014 року, які мали достатньо часу для адаптації, особливо у м.Львові та навколишніх населених пунктах
<ul style="list-style-type: none"> Почувають себе у небезпеці у середньому 7% опитуваних	<ul style="list-style-type: none"> Однак, ця небезпека більше стосується не конкретних загроз з боку місцевих громад, а загальної невизначеності ситуації в Україні і перспектив війни. Також зіграв роль час проведення опитування (кінець серпня 2022 року), коли значна кількість ВПО мала бути виселена із приміщень освітніх закладів і перспективою пошуку житла у приватному секторі, пропозиції якого залишаються низькими
<ul style="list-style-type: none"> З упередженим ставленням з боку місцевих жителів через статус ВПО зіштовхнулось 26% опитуваних	<ul style="list-style-type: none"> Багато із запитань анкети залишались без відповіді. На запитання «В яких ситуаціях Ви зіштовхнулись із упередженим ставленням до себе як переселенця» – відповідь надали 148 осіб, що становить 14% від загальної кількості опитуваних.
<ul style="list-style-type: none"> Близько 30% опитуваних беруть участь у житті громади (у Жовківській громаді – 70%).	<ul style="list-style-type: none"> У Жовківській громаді окрім гуманітарної допомоги добре поставлена робота з ВПО по організації дозвілля, проведення різноманітних заходів для дітей, зокрема гуртків на базі гуманітарного штабу, розміщеного у приміщеннях Народного дому, а також наявності активних волонтерів із числа ВПО, які працюють в штабі.